

ЗАТВЕРДЖУЮ
директор Початкової школи № 5
Алла КРИВАК
«31» серпня 2023 р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Комунального закладу загальної середньої освіти
«Початкова школа № 5 Хмельницької міської ради»
на 2023/2024 навчальний рік

СХВАЛЕНО
Рішення педагогічної ради
протокол № 1
від «31» 08 2023 року

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Початкової школи № 5 Хмельницької міської ради

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма Хмельницького навчально-виховного комплексу №31 (далі Освітня програма) розроблена відповідно до Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової загальної освіти, наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 року № 407 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти І ступеня», типових освітніх програм початкової освіти під керівництвом Савченко О.Я. та науково-педагогічного проекту «Інтелект України». Розроблена з метою виконання Закону України «Про освіту», закону України «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту початкової загальної освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 року № 87, розпоряджень Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 року № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», від 13.12. 2017 року № 903-р «Про затвердження плану заходів на 2017–2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 року № 407 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти І ступеня», від 14.08.2017 року № 1171 «Про завершення І етапу всеукраїнського експерименту за темою «Реалізація компетентнісного підходу в науково-педагогічному проекті «Інтелект України» на базі загальноосвітніх навчальних закладів».

Метою Освітньої програми є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Освітню програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентризму і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;

- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст Освітньої програми має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

- 1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
- 2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;
- 3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;
- 4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;
- 5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;
- 6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;
- 7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;
- 8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Освітня програма початкової освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації навчальним закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження у Початковій школі № 5, складає орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, курсів за вибором, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які натеper подані в рамках навчальних планів;
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм (додаток 1); пропонується зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН);
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Освітньої програми використовуватимуться внутрішньо предметні і міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Основною новацією у практиці діяльності початкової школи є структурування змісту початкової освіти на засадах інтегрованого підходу в навчанні. Дидактичний зміст процесу інтеграції полягає у взаємозв'язку змісту, методів і форм роботи.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. Контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру.

Упродовж навчання у закладі освіти здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів у 1-4 класах підлягають формувальному та підсумковому оцінюванню вербально (наказ МОН від 13.07.2021 №813).

Заклад освіти працює за традиційною структурою навчального року, за Типовими навчальними планами початкової школи, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 року № 407 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти І ступеня», Типовою освітньою програмою для закладів загальної середньої освіти під керівництвом Савченко О.Я., затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22; типовим навчальним планом початкової школи з українською мовою навчання для закладів загальної середньої освіти, що працюють за Освітньою програмою початкової школи науково-педагогічного проекту «Інтелект України»: 1 класи – по 23 год., 2 клас – 25 год., 3 класи – по 26 год., 4 клас – 26 год.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими

предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани початкової школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-х класів складає 805 годин/навчальний рік, для 2-х класів – 875 годин/навчальний рік, для 3-х класів – 910 годин/навчальний рік, для 4-х класів – 910 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у річному навчальному плані школи.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Освітні галузі «Мовно-літературна» з урахуванням вікових особливостей учнів у навчальних планах реалізуються через окремі предмети «Українська мова та література», «Іноземна» (англійська) мова».

Освітні галузі «Математична», «Громадянська та історична, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича» (1-Б, 2-Б, 2-В, 3-Б, 3-В, 4-Б класи), реалізуються через предмети «Я досліджую світ». У 1-А, 2-А, 3-А та 4-А класах, які працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України», освітні галузі «Мовно-літературна» (література), математична, природнича, соціальна та здоров'язбережувальна, громадянська та історична, технологічна, фізкультурна, мистецька, інформатична (1-2-і класи)» реалізуються через предмет «Я пізнаю світ».

Освітня галузь «Математична» (1-4-і класи) реалізується через предмети «Математика».

Освітня галузь «Фізкультурна» (1-4-і класи) реалізується навчальним предметом «Фізична культура».

Освітня галузь «Технологічна» реалізується через окремі предмети «Технології» та «Інформатика».

Освітні галузі «Мистецька», реалізуються окремими предметами «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво».

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів «Фізична культура», а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів. Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- Створення оптимального, безпечного освітнього середовища;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
  - моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
  - створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма навчального закладу передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2023 року № 782 «Про початок навчального року під час дії правового режиму воєнного стану в Україні» 2023/2024 навчальний рік триватиме з 1 вересня по 28 червня 2024 року. Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» на період тривалості воєнного стану призупиняється дія положення частини третьої статті 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту» в частині тривалості освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти не менше 175 навчальних днів. 2023/2024 навчальний рік може тривати більше або менше 175 днів.

Кількість класів – 10, аудиторій – 11. Навчання розпочинається о 08. 30 год і закінчується о 16.00 год. Для повної реалізації Статуту школи заклад використовує варіативну частину в обов'язку для забезпечення освіти понад державний освітній мінімум.

Навчальні плани реалізуються за 5-денним навчальними тижнем.

Тривалість уроку (навчального заняття) у перших класах становить 35 хвилин, в усіх інших – 40 хвилин. Тривалість перерв 20 хвилин.

Річні навчальні плани Початкової школи № 5 складаються щороку і є складовою освітньої програми у вигляді додатків.

Навчальний план Початкової школи № 5 на 2023/2024 навчальний рік складений на виконання Закону України «Про повну загальну середню освіту» з метою впровадження Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти», зі змінами.

- 1-Б, 2-Б, 2-В, 3-Б, 3-В, 4-Б класи - за Типовим навчальним планом початкової школи з українською мовою навчання, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки від 12.08.2022 № 743-22 (додаток 1);

- 1-А, 2-А, 3-А, 4-А класи за Типовим навчальним планом для загальноосвітніх навчальних закладів І ступеня, які працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України», затвердженими наказом Міністерства освіти, науки і молоді та спорту України від 03.02.2021 року № 140 (додаток 2);

У структурі Початкової школи № 5 функціонують початкові класи: 1 класи – 2; 2 класи – 3; 3 класи – 3; 4 класи – 2. Мова навчання – українська.

Робочий навчальний план для початкових класів містить інваріантну та варіативну складову, які є обов'язковими для закладу освіти.

Варіативна складова доповнює інваріативну і визначена педрадою з урахуванням інтересів та бажань батьківської громадськості і потреб учнів, а також можливостей школи щодо кадрового та навчально-методичного забезпечення:

- Англійська мова;
- Логіка;

Враховуючи наявність педагогічних кадрів і необхідних приміщень, здійснюється поділ на 2 групи всіх класів при вивченні іноземної, української мов та інформатики при наявності 28 і більше учнів у кожному класі відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві Юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517).

Навчальні заняття організовуються в початковій школі за семестровою системою:

І семестр розпочинається 01 вересня 2023 року та закінчується 22 грудня 2023 року.

ІІ семестр розпочинається 08 січня 2024 року та закінчується 31 травня 2024 року.

Протягом навчального року для учнів проводяться канікули орієнтовно:

- осінні канікули – з 23 жовтня по 29 жовтня 2023 року;
- зимові канікули – з 23 грудня 2023 року по 07 січня 2024 року;
- весняні канікули - з 25 березня по 31 березня 2024 року.

Заклад надає освітні послуги за денною, очною індивідуальною формою здобуття загальної середньої освіти (екстернат, сімейна (домашня),

педагогічний патронаж) та може організовувати освітній процес із використанням дистанційних технологій (відповідно до Положення про дистанційне навчання). Також організовано ГПД та надання додаткових освітніх послуг.

Директор Початкової школи № 5

Алла КРИВАК